

1.1.2022

Kotihoito

Kotihoidolla tarkoitetaan kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 §:ään sisältyvien kotisairaanhoidon tehtävien muodostamaa kokonaisuutta. Kotihoidon toiminta perustuu lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) ja -asetukseen, kansanterveyslakiin (66/1972), terveydenhuoltolakiin (1326/2010), lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. vanhuspalvelulakiin 980/2012) sekä STM:n laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi (STM julkaisu 2013:11).

Kotihoidon palvelut toteutetaan tukemalla asiakkaan hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Kuntouttavan kotihoidon avulla ehkäistään erityisesti pitkäaikaishoidon tarvetta. Tavoitteena on, että asiakas voi elää turvallisesti omassa kodissaan. Kotihoito auttaa asiakasta selviytymään päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti ja omatoimisesti asiakkaan läheisten ja muun tukiverkoston voimavarat hyödyntäen.

Kotihoidon palvelukokonaisuuteen voidaan sisällyttää myös esim. ikääntyneiden neuvontapalveluja ja ennaltaehkäisevää työtä (hyvinvointia tukevat kotikäynnit ja terveystarkastustoiminta).

Kotihoidon palvelujen myöntämisessä voidaan käyttää harkintaa. Palveluja myönnettäessä pyritään yksilölliseen, asiakkaalle sopivaan ja taloudelliseen ratkaisuun huomioiden asiakkaan taloudellinen tilanne ja mahdollisuudet käyttää yksityisiä palveluja.

Palvelutarpeen arviointi

Kotihoidon palvelut myönnetään palvelutarpeen arviointiin perustuen.

Asiakkaan tai hänen läheisensä yhteydenoton jälkeen sovitaan kotikäynti, jollei asia selviä jo puhelinkeskustelussa. Jokaisella 75 vuotta täyttäneellä tai Kelan erityishoitotukea vammaisuuksena saavalla on oikeus palvelutarpeen arviointiin seitsemän (7) arkipäivän kuluessa. Kiireellisissä tapauksissa tarve on arvioitava viipymättä (Sosiaalihuoltolaki 1.4.2015, 36 §).

Vanhuspalvelulain mukaan iäkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa (asiakkaan antaessa luvan) hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palvelutarpeen arviointi tapahtuu asiakkaan kotona (kotiympäristön ja sen turvallisuuden arviointi samalla).

Palvelutarpeen arvioinnista vastaa Puolangan kunnan viranhaltija, joka hyödyntää arvioinnissa Terveystalon sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten (kotihoidon palveluvastaava tai sairaanhoitaja) osaamista yhdessä omatyöntekijänä toimivien lähi- tai kodinhoitajien kanssa. Tarvittaessa palvelutarpeen arvioinnissa hyödynnetään fysioterapeutin, sosiaalityöntekijän/sosionomin ja moniammatillisen tiimin osaamista.

Palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan asiakkaan läheisverkoston antama apu sekä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palvelut.

Asiakkaan toimintakyky arvioidaan monipuolisesti haastattelemalla asiakasta (tarvittaessa omaista/läheistä) ja havainnoimalla kotiympäristöä. Arvioinnin tukena käytetään luotettavia toimintakykymittareita, kuten RAI:ta, RaVa- toimintakykyarviointia, MMSE -muistitestiä, GDS – 15 – testi (myöhäsiän masennusseula) tai ADL - mittaukset (päivittäisten toimintojen arviointi). Toimintakyvyn arvioinnissa huomioidaan asiakkaan voimavarat ja kuinka itsenäisesti hän selviytyy päivittäisistä toiminnoista ja missä/ millaisissa asioissa hän tarvitsee ulkopuolista tukea, ohjausta tai apua. Palvelutarpeen arviointi on laaja-alainen ja voimavaralähtöinen. Arvioinnissa otetaan huomioon asiakkaan fyysinen, kognitiivinen, sosiaalinen ja psyykinen toimintakyky. Asiakas on aktiivinen osallistuja arvioinnissa. Asiakkaan omat näkemykset, mielipiteet ja toiveet kirjataan arviointiin.

Kuntouttava arviointijakso

Kotihoidon kuntouttava arviointijakso toteutetaan asiakkaan kotona, kun halutaan selvittää tarkemmin asiakkaan toimintakykyä, arjessa selviytymistä sekä toimintakyvyn parantamisen ja kuntoutumisen mahdollisuutta. Kuntouttavan arviointijakson pituus on 2-3 viikkoa. Arviointijakson aikana tuetaan asiakkaan kokonaisvaltaista kuntoutumista ja hän saa tarvitsemansa hoidon ja hoivan palvelut. Arviointijakso on asiakkaan toimintakykyä arvioiva ja asiakkaan omatoimisuutta tukeva. Arviointijakson aikana asiakkaan toimintakyvyn arvioinnissa hyödynnetään luotettavia mittaristoja.

Kotisairaanhoidon kuntoutusjakso

Kotisairaanhoidon kuntoutusjaksoa tarvitsevien asiakkaiden palvelun tarve voi liittyä vuodeosastojakson jälkeiseen jatkokuntoutukseen tai muuhun intensiivistä päivääikaista kuntoutusta edellyttävään tilanteeseen. Moniammatillisessa kuntoutuksessa pyritään edistämään asiakkaan kotona selviytymistä. Kuntoutusjakso on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen ja sisältää myös toimintakyvyn arviointia.

Hoito- ja palvelusuunnitelma sekä omatyöntekijä

Kun asiakkaalla todetaan palvelutarpeen arvioinnissa tai kuntouttavan arviointijakson päättyessä säännöllisen kotihoidon tarve, omatyöntekijä laatii yhdessä kunnan viranhaltijan, asiakkaan, omaisten ja mahdollisten muiden asiakkaan hoitoon osallistuvien kanssa asiakkaalle hoito- ja palvelusuunnitelman (kotihoidon suunnitelma). Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kokonaisuus, joka tarvitaan asiakkaan hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä asiakkaan hyvän hoidon turvaamiseksi. Suunnitelmaan tulee kirjata asiakkaan toimintakyky, auttamismenetelmät, liikuntasuunnitelma (kuntoutumissuunnitelma), hoidon tavoitteet ja hoidon arviointi sekä asiakkaan omat näkemykset.

Mikäli kotihoito kestää vähintään neljä viikkoa, määritellään asiakkaalle säännöllisen kotihoidon kuukausimaksu. Kotihoidon alkaessa kesken kuukauden maksu peritään ensimmäisestä toteutumispäivästä lähtien. Jos asiakkaan luona käydään säännöllisesti ja toistuvasti, mutta harvemmin kuin kerran viikossa (esim. joka 2. viikko, joka 3. viikko, kerran kuukaudessa), hänelle ei määritellä kuukausimaksua, vaan käynnistä peritään tilapäisen kotihoidon tai tilapäisen kotisairaanhoidon maksu.

Asiakkaalle tehdään kirjallinen päätös säännöllisen kotihoidon palvelujen myöntämisestä. Palvelutarpeen arvioinnin tuloksena syntyvä kielteinen palvelupäätös tehdään myös kirjallisena. Kun asiakkaan palvelutarve lakkaa, palvelujen päättäminen kirjataan asiakastietojärjestelmään. Asiakkaan kanssa sovitaan selkeästi palvelujen lakkaaminen ja asiakas ohjataan muiden palveluiden piiriin tarvittaessa.

Omatyöntekijä arvioi yhdessä asiakkaan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelmat aina asiakkaan palvelutarpeen muuttuessa ja vähintään 6 kk välein. Asiakas osallistuu aktiivisesti oman hoito- ja palvelusuunnitelmansa toteuttamiseen ja sitoutuu omalta osaltaan siihen. Asiakkaan näkemysten kirjaaminen on tärkeää suunnitelmaa laadittaessa, arvioitaessa ja toteutettaessa.

Kotipalvelu

Kotipalvelulla tarkoitetaan asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista (Sosiaalihuoltolaki 1.4.2015, § 19).

Sosiaalihuoltolain mukaan kotipalvelua annetaan sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella niille henkilöille, jotka tarvitsevat apua selviytyäkseen edellä mainituista tehtävistä ja toiminnoista. Kotipalvelua voidaan myöntää esimerkiksi ikääntyneille, kehitysvammaisille, vammaisille, päihdekuntoutujille, mielenterveyskuntoutujille sekä lapsiperheille. Lapsiperheellä on oikeus saada perheen huolenpitotehtävän turvaamiseksi välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole mahdollista edellä esitetyistä syistä johtuen.

Kotisairaanhoito

Kotisairaanhoito on hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista tai tilapäistä potilaan asuinpaikassa, kotona tai siihen verrattavassa paikassa moniammatillisesti toteutettua terveyden- ja sairaanhoidon palvelua. Kotisairaanhoidossa käytettävät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon. (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 25§)

Sairaanhoidolliset toimenpiteet sisältyvät säännölliseen kotihoitoon ja ne toteutetaan lääkärin ohjeiden mukaisesti. Näitä tehtäviä ovat esimerkiksi lääkehoito, haavahoito, avannehoito, katetrointi ja terveydentilan seuranta. Hoitotoimenpiteissä pyritään lääkärin kanssa neuvotellen hoitomuotoihin, jotka asiakas pystyy itse tekemään tai jotka voidaan tehdä käyntikertoja vähentäen.

Ainoastaan sairaanhoidollista apua tarvitsevat asiakkaat ohjataan ensisijaisesti käymään itse tai lähipiirin saattamana laboratoriossa, ompeleiden poistossa, haavahoidossa yms. mikä tukee asiakkaan kuntoutumista. Mikäli asiakas ei kykene terveydellisistä syistä liikkumaan taksilla tai vastaavalla terveysasemalle, otetaan verikokeet ja tehdään yksittäiset tarvittavat toimenpiteet kotona.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaat ovat apteekin annosjakelun piirissä, mikäli asiakkaalla on pääsääntöisesti 3 tai enemmän säännöllistä lääkettä käytössään ja hän soveltuu annosjakelun piiriin. Annosjakelupalvelun asiakas maksaa osana säännöllisen kotihoidon maksua.

Asiakkaiden lääkkeiden annosjakelupalvelu sisältyy kuukausittain perittyyn kotihoidon asiakasmaksuun siten, että asiakkaan palvelumäärään lisätään kaksi tuntia. Säännöllisen kotihoidon asiakkailla on

mahdollisuus saada automaattinen lääkeannostelupalvelu, joka käyttää hyväkseen lääkkeiden koneellista annosjakelua. Lääkeautomaattipalvelu on maksuton kaikille säännöllisen kotihoidon asiakkaille.

Tilapäinen kotihoito

Tilapäistä kotihoitoa tarvitsevien asiakkaiden palvelun tarve on harvemmin kuin kerran viikossa ja/tai pääsääntöisesti jatkuu alle kuukauden. Asiakkaan toimintakyky on alentunut siten, että hän ei selviydy tilapäisesti ilman apua jokapäiväisistä toiminnoista tai tarvittava apu on vähäistä. Palvelun tarkoitus on auttaa asiakasta kuntoutumaan tilapäisestä toimintakyvyn alenemisesta ja tukea asiakkaan omatoimista selviytymistä kotona. Annetut palvelut voivat vaihdella merkittävästi toimintakyvyn muuttuessa.

Kotihoito tekee tilapäiskäynnin tapauksissa, joissa asiakkaan tarvitsemaan hoitoon (esim. ompeleiden poisto leikkaushaavasta tai laboratoriotutkimukset) pääsy edellyttää sairaankuljetuksen käyttöä tai asiakkaan on vaikea päästä asunnosta saattajan auttamanakin.

Säännöllinen kotihoito

Säännöllinen kotihoito tarkoittaa vähintään kerran viikossa tapahtuvaa kotihoitoa (kotipalvelu ja kotisairaanhoido), joka on määräaikaista tai toistaiseksi jatkuvaa ja jota voidaan toteuttaa asiakkaan kotona tai osin myös sähköisten palvelujen avulla. Säännöllisen kotihoidon asiakas on pitkäaikaista hoitoa, hoivaa ja huolenpitoa tarvitseva henkilö. Asiakkaan toimintakyky on alentunut siten, että hän ei selviydy itsenäisesti päivittäisistä toiminnoista. Palvelun tavoitteena on ylläpitää ja edistää asiakkaan päivittäistä toimintakykyä, selviytymistä sekä tukea kotona asumista. Annetut palvelut voivat vaihdella merkittävästi toimintakyvyn muuttuessa (palvelua voidaan vähentää, lisätä tai lopettaa).

Asiakkaan toimintakykyä mitataan toimintakykymittareilla (esim. RAI, RaVa).

Kotihoitoon ei voida ottaa asiakasta, joka ei itse halua palvelua, jonka aggressiivista käyttäytymistä ei saada hallintaan tai joka ei sitoudu yhteistyöhön, vaikka ymmärtäisi sen merkityksen hoitonsa kannalta.

Jos kotihoidon toteuttamisen arvioidaan olevan hoitavalle henkilökunnalle hallitsematon työturvallisuusuhka ja asiakas ei suostu, tai kykene muuttamaan hoito-olosuhteita, kotihoito voidaan lopettaa ja / tai asiakas ohjata hänen tarpeitaan vastaaviin muihin palveluihin. Tai järjestetään hoito kodin ulkopuolella. Työntekijän koskemattomuuden ja turvallisuuden tulee toteutua kotikäynnin aikana. Asiakas ei voi ilman perusteltua syytä valikoida henkilökuntaa sukupuolen, uskonnon, etnisen taustan tai muun vastaavan perusteella.

Mikäli asiakas ei ole hoitomyönteinen (esim. ei ole toistuvasti kotona sovittuna aikana), asiakkaan kanssa pidetään hoitoneuvottelu. Jos hoitoneuvottelu ei tuota tulosta, jatkohoidosta päätetään yhdessä kotihoidosta vastaavan lääkärin kanssa. Hoitokäynnillä voimakkaasti päihteiden vaikutuksen alaisena olevalta asiakkaalta tarkistetaan yleistila ja käynti tehdään myöhemmin. Tilanteen toistuessa neuvotellaan lääkärin kanssa jatkohoidosta.

Työsuojelullisista syistä asiakkaan ei tule tupakoida hoitajan läsnä ollessa.

Säännölliseen kotihoitoon voi kuulua tehostettu suunnitelmallinen kotikuntoutus.

Ilta- ja viikonloppuhoito

Asiakkaan kuntouttava hoito painottuu arkipäiviin. Ilta- ja viikonlopputyössä turvataan asiakkaan tarpeellinen huolenpito ja hoito. Iltahoidon järjestämisen edellytyksenä on, että iltahoidon työntekijöillä on käytettävissä avain asiakkaan luokse tai sisäänpääsy on esteetöntä.

Läheisten toivotaan ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, jos he vierailevat asiakkaan luona hoitaen hänet iltaisin, viikonloppuisin tai juhlapyhinä. Näin vältetään päällekkäisiä käyntejä.

Pääasiallisia kotihoidon tehtäviä asiakkaan luona:

- Henkilökohtaisen hygienian ylläpitämiseen kuuluu asiakkaan avustaminen suihkussa asiakkaan omia voimavaroja hyödyntäen kerran viikossa. Lisäksi huolehditaan päivittäiset pikkupesut asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Ihon perusrasvauksesta, parranajosta sekä kynsien leikkauksesta huolehditaan pesujen yhteydessä.

Asiakasta opastetaan vaippojen hankinnassa ja käytössä sekä avustetaan vaippojen vaihdossa. Suihkupäivät ajoitetaan arki-iltapäiviksi. Saunotukset omassa saunassa tehdään vain erikseen harkiten, turvallisuustekijät ja kotihoidon resurssit huomioiden. Jos asiakkaalla ei ole omaa peseytymismahdollisuutta kotona, järjestetään peseytyminen asiakaskohtaisesti kylvetyspalveluna, josta peritään erillinen maksu.

- Asiakasta ohjataan ja neuvotaan syömään terveellistä ja monipuolista ruokaa. Mikäli hän ei pysty itse valmistamaan aterioitaan, tilataan ne hänelle ateriapalvelusta ja/tai hankitaan valmiita aineksia. Käyntien yhteydessä huolehditaan aamu-, väli- ja iltapalan laitosta, riittävän nesteen saannista sekä valmiin ruuan lämmityksestä. Ravitsemustilan arviointi MNA -ravitsemustilan arviointitestillä tehdään kerran vuodessa. Painoa seurataan säännöllisesti yksilöllisen tarpeen mukaan.
- Asiakkaan pyykkiä pestään asiakkaan omalla koneella tai taloyhtiön koneella. Silitys, mankelointi, vaatteiden käsin pesu sekä mattojen, verhojen ja erikoistekstiilien pesu ohjataan lähipiirille tai yksityisille palveluntuottajille. Lakanat ja tyynyliinat vaihdetaan tarpeen mukaan.
- Kotihoito huolehtii, että riittävä hygieniataso säilyy. Perussiivouksessa ohjataan käyttämään yksityisiä palveluntuottajia. Omaisen asuessa samassa taloudessa, pyritään siihen, että omainen huolehtii siivoamisesta. WC:n pesu suoritetaan kerran viikossa suihkutuksen yhteydessä tai tarpeen mukaan. Asiakkaan voimien vaatiessa tiskit tiskataan, ruokailu- ja keittiön työtasot puhdistetaan ja roskat vietään ulos tarvittaessa. Jääkaappi pyyhätään säännöllisesti. Pakastimen sulatus ohjataan lähipiirille tai yksityisille palveluntuottajille.
- Asiakkaan kanssa keskustellaan liikkumisen merkityksestä osana oman sairauden hoitoa ja kotona asumisen mahdollistajana. Asiakkaan kanssa ulkoillaan kotihoidon työtilanteen mukaan, tasapuolisuus huomioon ottaen. Saattoapu järjestetään ensisijaisesti omaisten, lähipiirin tai vapaaehtoistyön turvin. Mikäli asiakkaan jatkohoidon kannalta on välttämätöntä, kotihoito hoitaa asiakkaan saattamisen lääkäriin.
- Kauppa-asioinnit hoitavat asiakas, omaiset ja lähipiiri. Kotihoito auttaa tarvittaessa ruokien tilaamisessa kaupasta. Pankki- ym. asioinnit hoitaa ensisijaisesti asiakas itse tai hänen uskottu henkilönsä. Kotihoito hoitaa asioiden poikkeustapauksissa, jolloin laskut ohjataan

suoraveloitukseen tai käytetään maksupalvelua. Tällöin hoitohenkilöstöllä on käytössä asiakkaan tai omaisen antama valtakirja.

- Lumet luodaan siltä osin kuin välttämättömän liikkumisen turvaaminen edellyttää. Puiden kannosta huolehditaan, jos se on ainoa talon ja ruuan lämmityskeino. Asiakkaiden lemmikkieläinten hoito ja ulkoiluttaminen eivät sisälly kotihoidon tehtäviin. Asiakkaan posti voidaan tuoda postilaatikosta sovitun kotikäynnin yhteydessä.
- Kotihoidon henkilöstö ei kuljeta asiakasta työntekijän käytössä olevalla autolla.

Rajaukset kotihoidossa

Mikäli asiakkaalla ilmenee tarvetta esim. siivoukseen tai suursiivoukseen, ikkunoiden pesuun, verhojen vaihtamiseen, kukkamultien vaihtamiseen, lemmikkieläinten hoitoon ja ulkoiluttamiseen, pakastimen sulatukseen, juhlien järjestämiseen tai pihan ja puutarhan töihin, asiakkaalle etsitään yhdessä hänen kanssaan yksityinen palveluntuottaja, jolle omainen pystyy huolehtimaan näistä tehtävistä.

Kotihoitoa ei voida myöntää asiakkaalle, jonka palvelu rajoittuu näyttöiden ottoon, jos asiakas pääsee itsenäisesti (esim. taksilla) tai saattajan avustamana laboratorioon ja pystyy asioimaan muutenkin terveysaseman hoitajan tai lääkärin luona.

Kotihoitoon ei oikeuta pelkkä lääkkeenjaon tarve eikä verenpaine- ja verensokeriseuranta, jos asiakas pystyy suorittamaan ne itse ja hoitovastuu ei ole kotihoidolla, vaan terveysasemalla, diabeteshoitajalla tms.

Kotihoito ei käy kotona suorittamassa sairaanhoidollisia toimenpiteitä (esim. ompeleiden poisto), jos asiakas pääsee itsenäisesti tai saattajan avustamana terveysasemalle.

Päivätoiminta

Kotihoidon päivätoiminta on kokonaisvaltaista, määräaikaista ryhmämuotoista kuntouttavaa toimintaa kotona asuville kuntalaisille. Päivätoiminta on ennaltaehkäisevää toimintaa kotona selviytymisen edistämiseksi. Sen tavoitteena on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn, hyvinvoinnin ja elämänlaadun ylläpysyminen tai kohentuminen. Lisäksi tavoitteena on kannustaa asiakasta omaoimaisuuteen. Päivätoiminnan tarkoituksena on myös tukea omaishoitajien jaksamista.

Päivätoimintaan voi sisältyä mm. liikuntaa, pelejä, tehtäviä, musiikkia, laulua, keskustelua, asian-tuntijaluentoja ja vierailuja. Toiminta on maksullista sisältäen päivätoiminnan, lounaan, kahvin ja kuljetuksen.

Ryhmiä kokoonpano päätetään tarveharkinnan ja käytössä olevien resurssien mukaan.

Päivätoiminta myönnetään asiakkaille kun

- asiakkaan kotona selviytymistä voidaan tukea päivätoiminnan sosiaalisella toiminnalla ja yhdessäololla,

- asiakkaan fyysinen toimintakyky on varassa alentua tai alentunut niin että hän tarvitsee ohjattua fyysisen kunnon harjoittelua ja pystyy ryhmätoimintaan, tai
- asiakkaan toimintakykyä alentaa eristäytyneisyys ja yksinäisyys, johon voidaan vaikuttaa päivätoiminnalla, tai
- päivätoiminta edistää omaishoidon tavoitteita.

Päivätoiminta edellyttää kykyä osallistua tuetusti ryhmätoimintaan. Päivätoimintajakson aikana kartoitetaan asiakkaan mahdollisuudet osallistua muuhun aktivoivaan toimintaan. Asiakas ohjataan päivätoimintajakson jälkeen hänelle sopivan harrastus- ja kulttuuritoiminnan piiriin.

Tukipalvelut

Kotipalvelun tukipalveluina voidaan myöntää ateria-, turva-, lääkeautomaatti-, peseytymis-, kauppa-, asiointi- ja saattajapalvelua sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviä palveluja. Kotihoidon tukipalveluja on erityistilanteissa mahdollisuus saada myös ilman säännöllisen kotihoidon palvelujen tarvetta silloin kun niiden avulla turvataan asiakkaan itsenäistä kotona selviytymistä.

Tukipalvelutarve arvioidaan kunkin tukipalvelun osalta erikseen. Tukipalvelujen myöntäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen ja toimintakyvyn kokonaisvaltaiseen arviointiin.

Ateriapalvelu

Asiakkaalle myönnetään ateriapalvelu, kun asiakas ei pysty itse tai läheistensä avulla valmistamaan tai lämmittämään riittävän monipuolista ruokaa (aterian valmistamiseen liittyvät ongelmat), ei pysty huolehtimaan riittävän monipuolisesta ravitsemuksesta (heikentynyt ravitsemustila tai sen uhka), tai muut aterian hankkimismahdollisuudet on selvitetty eivätkä ne tule asiakkaalle kyseeseen hyvän ravitsemuksen toteutumiseksi.

Ateriapalvelu voidaan myöntää joko kotiin kuljetettuina aterioina tai ruokailuna joukkoruokailupaikassa. Ateriapalvelu myönnetään joko toistaiseksi tai tilapäisesti (esim. toipilasajaksi sairaalasta kotiutumisen yhteydessä). Ateriapalvelu voidaan myöntää joko yksittäisinä aterioina tai koko ateriapäivän aterioina silloin kun asiakas käy ruokailemassa ne joukkoruokailupaikassa.

Turvapalvelu

Asiakkaalle myönnetään turvapuhelin, kun

- sairaalasta kotiutuminen ja toipuminen/kuntoutuminen on kesken,
- terveydelliset syyt vaikeuttavat asiakkaan päivittäistä elämää ja asiakkaalle aiheutuu toistuvasti vaaratilanteita,
- terveydelliset syyt edellyttävät nopeaa avuntarvetta,
- asiakkaalla on toistuvaa kaatuilua (kodin turvallisuus tarkistettu, muutostyöt tehty ja apuvälineiden tarve kartoitettu ja niitä on tarpeen mukaisesti käytössä),

- asiakkaalla on täydentävän palvelun tarve omaisen antaman hoidon lisäksi (esim. omainen työelämässä).

Turvapalveluna voidaan myöntää myös turvapuhelimen lisälaitteita tarpeen perusteella, kuten ovihälytin, sekä muina turvapalveluina lääkeautomaatti tms. tekninen apuväline.

Kotihoidon henkilöstö arvioi asiakkaan kanssa turvapalvelun tarpeen sekä mahdollisesti tarvittavan koeajan (2 – 4 kk) pituuden. Kotihoito voi pyytää palauttamaan turvapuhelimen turvapalveluun, jos asiakas ei osaa käyttää turvapuhelinlaitetta, ei ymmärrä sen käyttötarkoitusta tai palvelu todetaan tarpeettomaksi.

Peseytymispalvelu

Asiakkaalle myönnetään peseytymispalvelu, kun

- asiakkaalla ei ole asiallisia peseytymismahdollisuuksia asunnossaan,
- asunnoissa peseytyminen on olennaisen vaikeaa (esim. ahtaat tilat, joissa ei mahdollista toimia apuvälineiden kanssa), tai
- peseytyminen kotona vie kohtuuttomasti aikaa.

Peseytymispalvelua harkittaessa kartoitetaan asiakkaan läheisten ja muiden palveluntuottajien mahdollisuus huolehtia asiakkaan peseytymisen avusta.

Kauppapalvelu

Ensisijaisesti kauppa-asioiden hoitaminen pyritään järjestämään asiakkaan läheisten tai muiden toimijoiden avulla. Kauppapalvelu voidaan myöntää kotihoidon asiakkaille silloin kun asiakkaan kauppa-asiointi ei järjesty itsenäisesti eikä läheisten avulla. Kauppapalvelu voi sisältää päivittäistavaroiden kaupasta tilaamisen ja/tai tilaamisessa avustamisen ja kauppatavaroiden toimittamisen kotiin. Kauppapalvelu toteutetaan kotihoidon tukipalveluna korkeintaan kerran viikossa. Kotihoito voi toteuttaa kauppapalvelun yhteistyössä jonkun muun toimijan kanssa.

Asiointipalvelu

Asiointipalvelua voidaan myöntää kotihoidon asiakkaille silloin kun asiakas ei pääse itsenäisesti asioimaan eikä hänellä ole läheisiä tai edunvalvojaa asioiden hoitoa varten.

Asiakkaiden saattaminen terveyspalveluihin tai harrastus/kulttuuritapahtumiin ei pääsääntöisesti ole asiointipalvelua. Saattaminen on ensisijaisesti asiakkaan läheisten vastuulla. Kotihoito voi tarvittaessa auttaa asiakasta saattoavun löytämisessä.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut

Sosiaalista kanssakäymistä edistävistä palveluista päivätoimintaa lukuun ottamatta vastaavat kunnalliset toimijat (vapaa-aika- ja kulttuuritoimi, kirjasto, kansalaisopisto), yksityiset palveluntuottajat ja järjestöt. Kotihoito auttaa asiakasta löytämään hänelle sopivia ja mahdollisia harrastus- ja virkistystoimintoja ja muuta sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.

Yhteisöllisyyttä, yhteydenpitoa läheisiin ja vertaisiin sekä asiakkaan vaikuttamismahdollisuuksia voidaan tukea mobiiliteknologian keinoin, esim. kuvapuhelimen avulla. Kotihoito opastaa asiakasta laitteiden käyttöönotossa ja käytössä. Mobiiliteknologian avulla voidaan pitää yhteyttä asiakkaaseen myös hoidollisissa tarpeissa ja osana asiakkaan kotihoitopalvelua.

Kotihoidon maksujen määräytyminen

Säännöllisen kotihoidon asiakasmaksut määräytyvät perheen yhteenlaskettujen bruttotulojen, perheeseen ja myönnettyjen palvelutuntien mukaisesti. Asiaksmaksu on maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista

Asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa tilapäisesti, voi kotihoito lisätä tai vähentää kotihoidon käyntejä kahden viikon ajan ilman, että se vaikuttaa asiakasmaksuun

Tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	598	1 103	1731	2140	2591	2976

Palvelutunnit kuukaudessa	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
	1	2	3	4	5	6 henkilöä tai enemmän
4 tuntia tai vähemmän	8	7	6	6	6	6
5	10	8,75	7,5	7,5	7,5	7,5
6	12	10,5	9	9	9	9
7	14	12,25	10,5	10,5	10,5	10,5
8	16	14	12	12	12	12
9	17	14,75	12,5	12,5	12,5	12
10	18	15,5	13	13	13	12
11	19	16,25	13,5	13,5	13,5	12
12	20	17	14	14	14	12
13	21	17,75	14,5	14,5	14	12
14	22	18,5	15	15	14	12
15	23	19,25	15,5	15,5	14	12
16	24	20	16	16	14	12
17	24,5	20,5	16,5	16	14	12
18	25	21	17	16	14	12
19	25,5	21,5	17,5	16	14	12
20	26	22	18	16	14	12
21	26,5	22,5	18,5	16	14	12
22	27	23	19	16	14	12
23	27,5	23,5	19	16	14	12
24	28	24	19	16	14	12
25	28,5	24	19	16	14	12
26	29	24	19	16	14	12
27	29,5	24	19	16	14	12
28	30	24	19	16	14	12
29	30,5	24	19	16	14	12
30	31	24	19	16	14	12
31	31,5	24	19	16	14	12
32	32	24	19	16	14	12
33	32,5	24	19	16	14	12
34	33	24	19	16	14	12
35	33,5	24	19	16	14	12
36	34	24	19	16	14	12
37	34,5	24	19	16	14	12
38 tai enemmän	35	24	19	16	14	12

*Mikäli taloudessa on yli 6 henkilöä, peritään 356 euroa /lisähenkilö

Tuloina huomioidaan:

- Asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot (bruttotulot) ja verosta vapaat tulot tulon hankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä. Tulonhankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen: esim.

sijoitusasunnon osalta huomioitaisiin asunnosta saatu vuokra tulohankkimismenoilla (hoitovastike, sijoituslainan korko) vähennettynä. Sijoituslainan tai mahdollisen yhtiölainan lyhennyksiä ei huomioida vähennyksenä

- Laskennallinen metsätulo
- Vaihtoehtoisesti voidaan ottaa huomioon verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot Verohallinnon määrittämällä prosenttimäärillä korotettuna
- Elatusapu
- Eläkettä saavan hoitotuki.

Tuloista tehtävät vähennykset:

- Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu sekä valtuutetun palkkio (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena).

Jos kuukausittaiset tulot vaihtelevat, kuukausituloina otetaan huomioon viimeksi kuluneen vuoden keskimääräinen kuukausitulo.

Tulot, joita ei oteta huomioon: lapsilisä ja lapsen hoitotuki, kansaneläkelain mukainen lapsikorotus, asumistuki, vammaistuki, rintamalisä ja muut asiakasmaksuasetuksen 29 §:ssä mainitut tuet ja avustukset.

Maksua ei peritä niiltä päiviltä, jolloin asiakas on sairaalassa koko vuorokauden. Palvelun keskeytyksestä on ilmoitettava kotihoitoon. Mikäli palvelu keskeytyy palveluntuottajasta johtuvasta syystä tai palvelun saajan ollessa kunnallisessa laitoshoidossa, ei kuukausimaksua peritä. Jos palvelu keskeytyy yli viideksi päiväksi, maksua ei peritä viittä päivää ylittävältä ajalta. Palvelun keskeytyksen jatkuessa kalenterikuukauden ajan, maksua ei peritä lainkaan. Sosiaalipalveluista voidaan periä maksu, joka voi olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Jos asiakkaalta tai hänen lailliselta edustajaltaan ei saada riittäviä tai luotettavia tietoja maksun määräämistä varten, on valtion tai kunnan viranomainen sekä muu julkioikeudellinen yhteisö, kansaneläkelaitos, eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos, vakuutuslaitos, rahalaitos, työnantaja, työttömyyskassa sekä huoltotoimintaa tai terveyden- ja sairaudenhoitotoimintaa harjoittava yhteisö tai toimintayksikkö velvollinen sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisen pyynnöstä antamaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä kaikki hallussaan olevat asiakkaan taloudellista asemaa koskevat asiakasmaksun suuruuden määräämistä varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Maksua määriteltäessä käytetään tarvittaessa tulorekisteritietoja.

Asiakkaan ei tarvitse ilmoittaa tulotietojaan, mutta siinä tapauksessa hänelle määrätään käytettävästä palvelusta todellisten kustannusten mukainen maksu.

Asiakasmaksun periminen poissaolon ajalta

Säännöllisen kotihoidon keskeytyessä yli viideksi päiväksi kuukaudessa, ei kuukausimaksua peritä viidettä vuorokautta ylittävältä osalta. Jos säännöllinen kotihoito keskeytyy lyhyemmäksi ajaksi kunnasta johtuvasta syytä tai palvelun saajan ollessa kunnallisessa laitoshoidossa/lyhytaikaishoidossa, ei kuukausimaksua peritä myöskään viiden vuorokauden ajalta. Säännöllisen kotihoidon keskeytyksen jatkuessa koko kuukauden, maksua ei peritä.

Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen

Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu sekä terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Lisäksi maksuja voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos siihen on syytä huollollisista näkökohdista.

Korkein perittävä maksu (Asiakasmaksuasetus 3 §)

Kotona annettavasta palvelusta perittävä maksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Korkein perittävä asiakasmaksu saadaan kertomalla asiakkaan saman palvelun tuntimäärä kunnan kotihoidon tuntihinnalla, joka vahvistetaan vuosittain.

Kotihoidon maksut**Tilapäisen kotihoidon käynti****12,20 €/ käynti**

Tilapäistä kotihoitoa tarvitsevien asiakkaiden palvelun tarve on harvemmin kuin kerran viikossa ja/tai pääsääntöisesti jatkuu alle kuukauden. Asiakkaan toimintakyky on alentunut siten, että hän ei selviydy tilapäisesti ilman apua jokapäiväisistä toiminnoista tai tarvitsee terveyden- tai sairaanhoidollista apua ja tarvittava apu on vähäistä. Palvelun tarkoitus on auttaa asiakasta kuntoutumaan tilapäisestä toimintakyvyn alenemisesta (esim. kotikuntoutus) ja tukea asiakkaan omatoimista selviytymistä kotona tai tarjota moniammatillista terveyden- ja sairaanhoitoa. Yksittäisestä tilapäisen kotihoidon käynnistä ei tehdä palvelupäätöstä, vaan maksu perustuu kunnanhallituksen päätökseen.

Kotihoidon kuntoutusjakso**27,50 €/ vrk**

Kotihoidon kuntoutusjaksoa tarvitsevien asiakkaiden palvelun tarve voi liittyä vuodeosastojakson jälkeiseen jatkokuntoutukseen tai muuhun intensiivistä päiväaikaista kuntoutusta edellyttävään tilanteeseen. Moniammatillisessa kuntoutuksessa pyritään edistämään asiakkaan kotona selviytymistä.

Lääkärin tilapäinen kotikäynti**19,20 €****Muun kotisairaanhoitohenkilön suorittama kotikäynti****12,20 €****Jos käyntejä on 3 tai enemmän vrk, maksu enintään****25 € / vrk**

Ei kerrytä maksukattoa (asiakasmaksuasetus 3 §)

Kotihoidon määräaikainen arviointijakso	12 € / vrk
Tilapäinen kotipalvelu	20,00 €/ alkava tunti
<i>Harvemmin kuin kerran viikossa tapahtuva kotipalvelutyö (muut kuin lapsiperheet), jonka tarkoituksena on asiakkaan tukeminen ja auttaminen päivittäisessä selviytymisessä ilman sairaanhoidollisia tehtäviä.</i>	
Palvelutarpeen arviointikäynti	maksuton
Hoitoneuvottelukäynti	maksuton
Hyvinvointia tukeva kotikäynti	maksuton

Kotihoidon tukipalvelut -ja maksut

Kotihoidon tukipalvelut ovat tarkoitettu tukemaan ikääntyneiden kotona selviytymistä. Tukipalveluja on mahdollisuus saada myös ilman säännöllisen kotihoidon palvelujen tarvetta, mikäli niiden avulla turvataan asiakkaan itsenäistä kotona selviytymistä.

Lääkeannostelijapalvelu

Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden lääkehoidon toteuttamisessa hyödynnetään lääkeannostelijaa. Säännöllisen kotihoidon asiakkailla lääkkeiden annostelijan käyttökuntoon laittamiseen ja mahdollisiin palveluun liittyviin hälytyskäynteihin käytetty aika huomioidaan säännöllisen kotihoidon palvelun määrässä ja kuukausimaksussa.

Muilta kuin säännöllisen kotihoidon asiakkailta lääkeannostelijasta peritään 20 €/kk laitevuokraa. Lääkkeiden viemisestä ja automaatin käyttökuntoon laittamisesta peritään kotisairaanhoidon tilapäinen käyntimaksu eli 12,20 €/käynti. Lääkeannostelijan käyttöönotto-, opastus- ja asennusmaksu on 25 €/kerta muilta kuin säännöllisen kotihoidon asiakkailta.

Ateriapalvelu

Henkilö ei itse pysty laittamaan ateriaa eikä kykene järjestämään ruokailuaan muuten.

- **lounasateria paikan päällä syötynä** **6,00 €/ateria**
- **lounasateria kotiin kuljetettuna** **8,20 €/ateria**
(ei sis. leipää eikä juomaa)

Asiointipalvelu

- **Kauppa ja asiointiapu kodin ulkopuolella** **10,00 €/kerta**
Asiointipalvelua voidaan myöntää vain säännöllisen kotihoidon asiakkaille silloin kun asiakas ei pääse itsenäisesti asioimaan eikä hänellä ole läheisiä tai edunvalvojaa asioiden hoitoa varten. Asiakkaiden saattaminen terveystaloihin tai harrastus/kulttuuritapahtumiin ei pääsääntöisesti ole asiointipalvelua.

(14)

- **Kylvetyspalvelu/ saunotuspalvelu** **10,00€ /kerta**

autettuna palveluna, ei sis. kuljetusta

- **Saattajapalvelu** **20,00 €/tunti**

- **Seurantasoitto palvelu** **2,00 €/soitto**

- **Kotihoidon kuvapuhelinpalvelu**

Säännöllisen kotihoidon asiakkailta ei peritä suunnitelmaan perustuvasta kuvapuhelusta ja laitteesta erillistä maksua. Asiakkaan ja Puolangan kotihoidon ammattilaisen väliseen yhteydenottoon kuluva aika huomioidaan säännöllisen kotihoidon palvelun määrässä ja kuukausimaksussa.

Turvapuhelinpalvelu

- asennusmaksu **50,00 € /kertamaksu**
- laitevuokra **37,40 € /kk**
- lisälaitteet:
  - ovihälytin **6,20 € /kk**
  - ajastettava ovihälytin **12,30€ /kk**
- turvapuhelin auttamiskäynti **12,00 € /käynti**
- kk-vuokra toiselta samassa taloudessa asuvalta **6,20 € /kk**

Sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut

Päivätoimintapäivä **15,00 €/ päivä**

Hintaan sisältyy toiminta, valvonta ja ohjaus (5-8h) sekä aamupala, lounas ja päiväkahvi. Aterioiden osuus 10,50 €.

Osapäiväryhmä **10,00 €/ kerta**

Hintaan sisältyy toiminta, ohjaus ja valvonta (3-5h) sekä lounas ja kahvi. Aterioiden osuus 8,00 €.

Kuljetuspalvelu

Sosiaalihoitolain mukaisessa sekä päivätoimintaan liittyvässä kuljetuspalvelussa asiakkaan omavastuu määräytyy matkan pituuden mukaisen julkisen liikenteen alentamattoman linja-autotaksan mukaan. Omavastuu laskutetaan asiakkaalta jälkikäteislaskutuksena.